

Reviczky Gyula.

A sok nélkülözés vitte idő előtt sirba Reviczky Gyulát, a jelenkor egyik legjelesebb lírikusát. A míg élt, nagyon keveset törődtek azzal, hogy vajjon a költőnek, a ki azokat a megkapó szép költeményeket írta, van-e ebédje, vacsorája? A magyar költőknek élete nem irigyléreméltó s a ki nálunk tisztán a költészetből akar megélni, az el lehet készülve a lassanként való éhenhalásra. Reviczky igazi költő volt, a ki éveken át abból tengődött, a mit verseiért kapott. S hogy a versírás egymaga mily keveset hoz a konyhára, azt mindenki jól tudja. Időnként munkatársa volt egyik-másik lapnak, nagyon rövid ideig megpróbálkozott a lapszerkesztéssel is, de természetével ellenkezett a másoktól való függés, jobb szerette a koldus szabadságot. Éhezett, fázott, nyomorgott, de szabad volt.

Ám ezt az életet nem bírta meg az ő gyenge szervezete. Tüdejét megtámadta a halálos betegség s mikor aztán a résztvevő figyelem feléje fordult, mikor nemes-szívű emberek, a kik nemcsak felismerték benne a nagy költőt, de méltányolták is s szerették volna megtartani a veszendőbe indult életet, a magyar

költészetnek — már késő volt. A nagy közönség is kezdett érdeklődni a haladó költő poéta iránt, a kit addig alig vett tudomásul.

A nagy költők rendes sorsa, hogy csak későn veszi észre a nagy közönség az ő nagyságukat.

A nemzet csak akkor vette észre igazán, hogy ki volt, mi volt Reviczky Gyula, a mikor elvesztette őt. Hányan tehettek szemrehányást maguknak, hogy egész közönyt fogadták egy-egy kötetének a megjelenését! Mert a Reviczky költeménykötetének csak akkor lett igazi kelendőse, a mikor már ott feküdt a kerepesi temetőben. A koszorukat, miket már életében annyira megérdemelt, a ravatalára tették le.

De már erről a szegény poéta nem tud semmit. Nem látja azt a szép emlékoszlopot sem, melyet művész keze faragott s melyet közadakozás emelt a költő sírja felé. Az emlékoszlopot, melyre a költő ez örök szép mondanása van vésvé arany betűkkel: „A világ egy hangulat“.

Igen, a világ egy hangulat. Az embereket a hangulat vezeti. A míg élt Reviczky az volt a hangulat, hogy nem kell észre venni az éhező poétát, a mikor meghalt az lett a hangulat, hogy meg kell siratni.

De hát erről a költő már nem tud semmit.

B.

Reviczky Gyula.

A főváros bolondjai.

— A régi és az új fővárosból. —
Irta: Márkus Miksa.

Mikor a kecskeméti-utcán még nem robogott át, fülsértő csilingeléssel Siemens és Halske kocsija és az Üllőről meg Soroksárról bejövő parasztok a „kecskeméti kapu“-nál állottak meg, mikor a hatvani-utcának is „hatvani kapu“ volt a neve és a muzeum mellett lévő rosszhírű „két pisztoly“ korcsma előtt, esteli 8 órakor egymagában senki sem mert elmenni s maga a kert is, hol rövid idő alatt a „szalontai hajdu“ szobra fog állani, veszedelmes csöcselék búvóhelye volt, a honnan este elindult körutjára, kedélyesebb város volt ez a mi fővárosunk, mint most. Az emberek egy nagy csapatot képeztek, a hol élénken virágzott emberszólás, a tracsés és csaknem mindenki ismerte a fél várost.

Szűkebben voltak egymással és ha a „3 pacsirta“-utcában valaki egy bögrét elejtett, a könyök-utcában (ott volt ez az Andrássy-út helyén) a trécselő vénasszonyok fölkapták fejüket. Találgatták, kinek a fejéhez vágta azt az edényt.

Az utca rendes alakjait is mindenki ismerte. Azokat a szerencsétlen, istentől elhagyott, félkegyelmű embereket, a kik örökös rémei a félős asszonyoknak és az iskolába járó kis fiuknak. A régi Pestnek és Budának egynehány ilyen ismeretes alakja volt, némelyik még a „világváros“ Budapestet is meglátta.

A legrégebbek egyike az „örült palatinusné“. Kicsiny, sovány asszony volt, a kit a gyerekek már néhány száz lépésről megláttak, mert különös köpenye elárulta. Ez a nem éppen divatos ruhadarab, ezer meg ezer foltból volt összerakva. Eleinte rövid köpenyke volt, de az „örült palatinusné“ szenvedélyesen gyűjtötte a posztó- és szövet-hulladékokat; ezeket négyszögletű kockákra vagdosta és megtoldotta köpenyét. Néhány év után valóságos királyi palástot czipelt maga után. Ennek a szegény asszonynak az volt a rögeszméje, hogy ő József Nádor felesége. A pajkos iskolásfiúk, mikor meglátták, sorfalat képeztek és harsány hangon kiabáltak: „Gewehr heraus — itt van az örült palatinusné“.

Az asszony dühbe jött, sarat, kavicsot, téglákat dobált a csufolódok után, a kik a szénaterről a kecskeméti utcába szaladtak és a szűk mellék-utcákba rejtőzködtek el, a szegény örült pedig rohant utánuk lihegő palásttal.

Kedélyesebb bolond volt a „Krump Zelig“. Ez a jó ember bejárta az összes vásárokat és mindegyikén árult néhány forintot. Pedig árúja nem volt. Odaállt a piac közepére, a földre egy piros kendőt terített és hangosan kiabálta:

— Három láda áldás eladó. Tessék vegyétek meg. Csak három láda.

És ha valaki adott neki egy hatost, azt megáldotta és képzeletében lévőládára egy vonást rajzolt. Mert lelkiismeretesen számom tartotta, hány áldás van egy ládába elcsomagolva.

Debreczenben egyszer eszébe jutott, hogy ő egy láda áldást otthon felejtett. Azonnal elindult érte és gyalog ment Debreczecenből Pestig.

Vele egy időben élt Ó-Budán egy mulatságos bolond. Modl volt a neve. Ennek az volt a szenvedélye, hogy a mézszárzékban nagy darab húst vásárolt, aztán kiment a város végére, azt a földre ásta és leste, hogy mikor kelnek ki már az ökrök? A kóbor kutyák jól ismerték Modl urvetését, nyomában kullogtak mindig és a „vetőmagot“ kikaparták.

Egy napon Modl szerencsésebb volt, mert kísérei valahol elmaradtak tőle. Néhány nap mulva rohant a város-házára és föllármázott mindenkit, hogy kikeltek az ökrök. Fiatal tinók termettek.

Kíváncsian kimentek a „szántó-földre“ és Modl örömtől sugárzó arccsal mutatta a komisszióknak — a hernyókat, melyek sűrűn mászkáltak az elrohadt húson. Ezeket nézte ő „fiatal ökröknek“.

Határozottan harcziás természetű volt Bodanszky bácsi, a ki a Terézvárosnak volt saját, külön és elismert bolondja. Mikor 1848-ban a verbunkosok Pesten is megfújták a trombitát, kapta magát a jó ur és beállt honvédeknek. Egy pár napig csak csinálta a gyakorlatokat, hanem a legközelebbi parádén, mikor valami friss tábornok szemlét tartott, megtörtént a katasztrófa.

Egy vonalban állott az egész csapat, hát egyszerre csak előrerugtat Bodanszky és a földre dobja puskáját.

A kapitánya dühösen förmedt rá:

— Mit akarsz, te gazember?

— Kapitány ur, adjon nekem dobot.

— Nem takarodol azonnal?

— Ha kapitány ur nem ad dobot, lőjön maga.

Ugy kellett erővel elviinni. Haditörvényszék elé állították, hanem ott is minden kérdésre csak azt felelte, hogy neki dobot adjanak. Nem is bántották a bírák.

Bodanszkyval egyidejűleg soroztak be a honvédekhez egy embert, a ki még ma is él és a Károly-körút közönsége, mely a Wassermann meg a Weingruber vendéglőkbe jár, jól ismeri. Ez nem bolond ugyan, hanem rémületesen nagy evő. Az előbb említett, libaszírral főző vendéglőkben, tiztizenkét ember összeáll néha és ugy fizetnek ebédet Hazlingernek, a ki az étlapot végig eszi és még aztán megeszik egy rántottát — 30 tojásból.

Ezt a Hazlingert, valami éles szemű tiszt megvette szakácsnak. Nehéz farasztó gyakorlatról jött haza egyszer a Házlinger százada és az ebédet kereste. Hát tüss volt minden üst. Házlinger uram valahogyan megehült és az egész kompánia ebédjét megejtette. Ugy könyörögtek neki, hogy mondjon le a hadi dicsőségről.

A „Schmilézer“-t én is ismertem. A „czukor“ (most gróf Károlyi) utcába járó fiúk rémüldöztek, ha meglátták ezt a rongyos alakot, mely balkezeiben hosszú perezes rudat vitt, jobb kezét pedig, melynek hüvelykujja hiányzott, mindenki arca elé tartotta. Beszélni nem tudott, tompa üvöltő hangokat hallatott néha. Azt mesélték róla, hogy hüvelykét gonosz tréfából úgy vágta le mézszároslegények, a kik fogadtak vele négy krajczárban, hogy súlyos husvágókéssel a körmeit elvágják. Aztán elcsapták az ujjait.

Furesa tulajdonsága volt annak, hogy a perezért két krajczárnál többet el nem fogadott. Ha valaki négykrajczárt vagy pedig egy hatost adott neki, éktelen orditást vitt véghez, a perezet kikapta az illető kezéből. Néhány éve találtak meg holtan a budai vérmezőn.

A „Toni“ két év előtt halt meg. Különös alak volt. Magas szikár alak, bámulatosan torz fej, melyből hosszú vörös orr ugrott elő. Hülye, savószínű szemek, ritka fogak és a fejtől elálló nagy fülek mutatták, hogy nem egészen rendes eszű ember. Ezt arról ismerték, hogy ötnél tovább nem tud számolni, ötig is ugy számolt, hogy jobb kezével sorban megmarkolta balkeze ujjait és egy kiállította: egy . . . kettő . . . három . . . négy . . . öt . . . tizenegy, tizenkilencz. Sorra járt minden kávéházat a József- és Ferenczvárosban, és ott kávékat fizettek neki szomorú produkciójaért. Ha a stáció- vagy pedig a soroksári-utcán végig ment, mindenfelől kiabáltak: Szervusz Toni, add ide a pipádat; de ezt a világerért ki nem adta volna a kezéből, mióta egyszer puskaport csempésztek bele.

A „Sári-néni“ néhány nap előtt látam. A régi jelenet volt újra. A gyerekek a kikkre valami csodálatos hagyomány útján jutnak ezek a dolgok. Szaladtak utána és kiabáltak: Sári-néni bun, bun, bun, ő pedig dühből rikácsolva ocsmány szavakkal illette őket, melyeknek refrainja mindig ez! „azok a kutya zsidók“. Mikor ez sem használt, ugy téglákat szedett fel és azokat dobta utánok sovány, erőtlén, vén karjaival.

Két ilyen félkegyelmű hordárja van Budapestnek. Az egyik a Szikszay-nál szokott ülni. A Géza főpinczérnek sok baja van vele, mert akár mit mond neki, ave máriával felel. Ez egész napon át lépcsőkön ül és imádkozik. A másik hordár a fiakerállomásokat keresi fel, pedig tudja, hogy ott „Istóczy“-

nak csúfolják, a miért ő iszonyuan haragszik és rémitő patáliát csap.

A király-utcának két bolondja is van. Az egyik kora reggeltől késő estig gyufákkal szaladgál és folyton beszél. Egy pillanatig meg nem áll a szája. Haragszik, nevet, perlekedik, rábeszél, szitkozódik, majd ha mindentől kifogyott, értelmetlen szavakat, szótagokat hadar, örült sebességgel. Arcza kipirul, szemei kidüllednek, ő szünet nélkül hadarja értelmetlen mondasait.

A régi kedélyes város eltűnt. A nagy köpáloták, a széles utak, a villamos kocsik kiszorították a szegény embereket a város központjától, ott bujkálnak a külvárosokban. Az emberek csavarognak, rohannak, lökdösik egymást, de hogy látják meg a nyomorult alakokat, melyek ott suhannak el a házak falai mellett. Pedig nem kell úgy lenézni azokat a szegény bolondokat.

Ez a lenézés csak az élő ember elbizakodottsága. Ha megmondom az az a nagy ur, a ki hintájából nézi a világ folyását, hogy száz év múlva, kiről fognak inkább megemlékezni, az örült palatinus-néról, vagy pedig Kádasy királyi tanácsosról, talán kevésbé dülleszténé ki mellét.

Mert az „örült palatinus-né” egyik nemzedék, a másiknak a lja át hagyománykép, a királyi tanácsos urat pedig már a kortársak is sietnek elfelejteni.

Az én tragédiám.

(Egy nevelő életéből.)

Mindenki csodálkozik, hogy művelt ember létemre oly megatalkodott fatalista vagyok.

Persze nem tudják, hogy száz és egy okom van rá nekem, a sors igazi mostoha gyermekének.

Egyébiránt nálam családi nyavalya a „pech”.

Az apám mesélte gyermekkoromban, hogy valamennyi ősrünk — már a meddig t. i. a családunkat fel bírjuk vinni — tragikus véget ért. Az egyik, ki kőműves volt és munkájával szép vagyont szerzett, a saját háza építése közben zuhant le az állványról és szörnyet halt; a másik meg főnyereményt csinált és a váratlan szerencse fölötti örömeiben megütötte a guta. És így tovább.

Az én életemre is atokként nehezlik kicsi őseim sorsa.

A legnagyobb bakot persze akkor lőttem, mikor erre az áldástalan pályára léptem, melyről már valamelyik ókori kollegám is — bizonyára nem szép hivatása fölötti telkesedésében — megmondotta, hogy „quem diudere...”

Hanem hat elvégre is mit tehetek én róla, mikor olyan szép auspiciumok mellett kezdtem meg.

Első növendékem apja osztálytanácsos volt a kultuszminiszteriumban. Akkor még csak gymnazista voltam,

manipulációknak miatta a „jól megérdemelt” nyugalomba helyeztetett, minek következtében természetesen lakását is máshova kényszerülven áttenni, a nevelőségéből is kipottyan-tam.

És itt kezdődik tulajdonképen az én tragédiám.

Akkor már negyedéves bölcsész voltam, lehetetlen volt pályát változtatnom.

Nagynehezen bevégeztem tanulmányaimat és nemsokára keblemen pihent a kutyabőr.

Elértem tehát czélotam. Tanár voltam.

Dobogó szívvvel irtam meg az első pályázati kérvényt. Megírtam azután még vagy néhány tuczatot, de mind hiába. Minden pénzemert hirdetésekre költöttem, de sikertelenül.

Kezdtém kétségbeesni jövőm miatt. Ha ez így megy, akkor bizony befűthetek a diplomával.

Hanem hat életem kellett. Ha tanári állást nem kaphatok, leszek instruktur.

Ebben már több szerencsém volt. Igen szép kondícióm akadtak.

Nyelv- és zongoramester lettem tekintélyes házmester-családoknál. Szerelmes fodrász-legényeket oktattam az esztetika és költészettan művészetében. Nagyreményű rőfőskereskedő-segédeknek adtam órát a francia nyelvben és társalgásban.

Nagyon hálás tanítványok voltak azok. Sohasem voltak olyan figyelmes növendékeim. Persze nem igen tudtam velük valami fényes eredményt felmutatni.

Még legtöbbször mentem a szállásadó-nómmal. Fodrásznő volt és a labkér felerésze fejében francziálul tanítottam. Örökké náthás volt az istenadta és e krónikus nyavalyájának köszönhettem, hogy oly meglepő könnyűséggel sikerült elsajátítania az orrhango-kat.

Évekig tartottak ezek a gyönyörű-séges állapotok és már kezdtem megbarátkozni azzal a tudattal, hogy sohasem lesz máskép.

Végre azonban mégis mosolyogni látszott felém a szerencse.

Hideg novemberi nap volt. Csendes elmélkedésbe merülve üldögéltem szobámban. Ép (sajtból és kenyérből álló) lukullusi ebédemet fejeztem be.

Odakünn sűrű pelyhekben hullott a hó. Elgondoltam, hogy milyen jó dolguk lehet azoknak, a kik a jó meleg kanda-ló mellől nézhetnek farkasszemtel urammal. (Pedig talán nincs is tanári diplomájuk).

Egészen fölhevített e gondolat és — dideregve hűztam össze téli kabátta avanszírozott, sok vihart kiállott felöltömet.

Tekintetem az asztalon heverő papirdarabon akadt meg. Egyik napilap legújabb számának egy része volt, mely a

*Apjával a hegyre mentél,
melyet a tölgy
Hidlen, hordom le) i...
A mely tánc az utolsó,
Ki...
Ez az igazságom, nem
könyveim.*

A d i j.

Nincsen magas hegy, olyan magas
A völgy se olyan mély.
A hegyre jut egy kis madár
Napfény a völgybe ér.

S lennél a tenger gyöngye bár,
Vagy Alpes bibora,
Elmentem volna szívedért
Szépanyal bárhova.

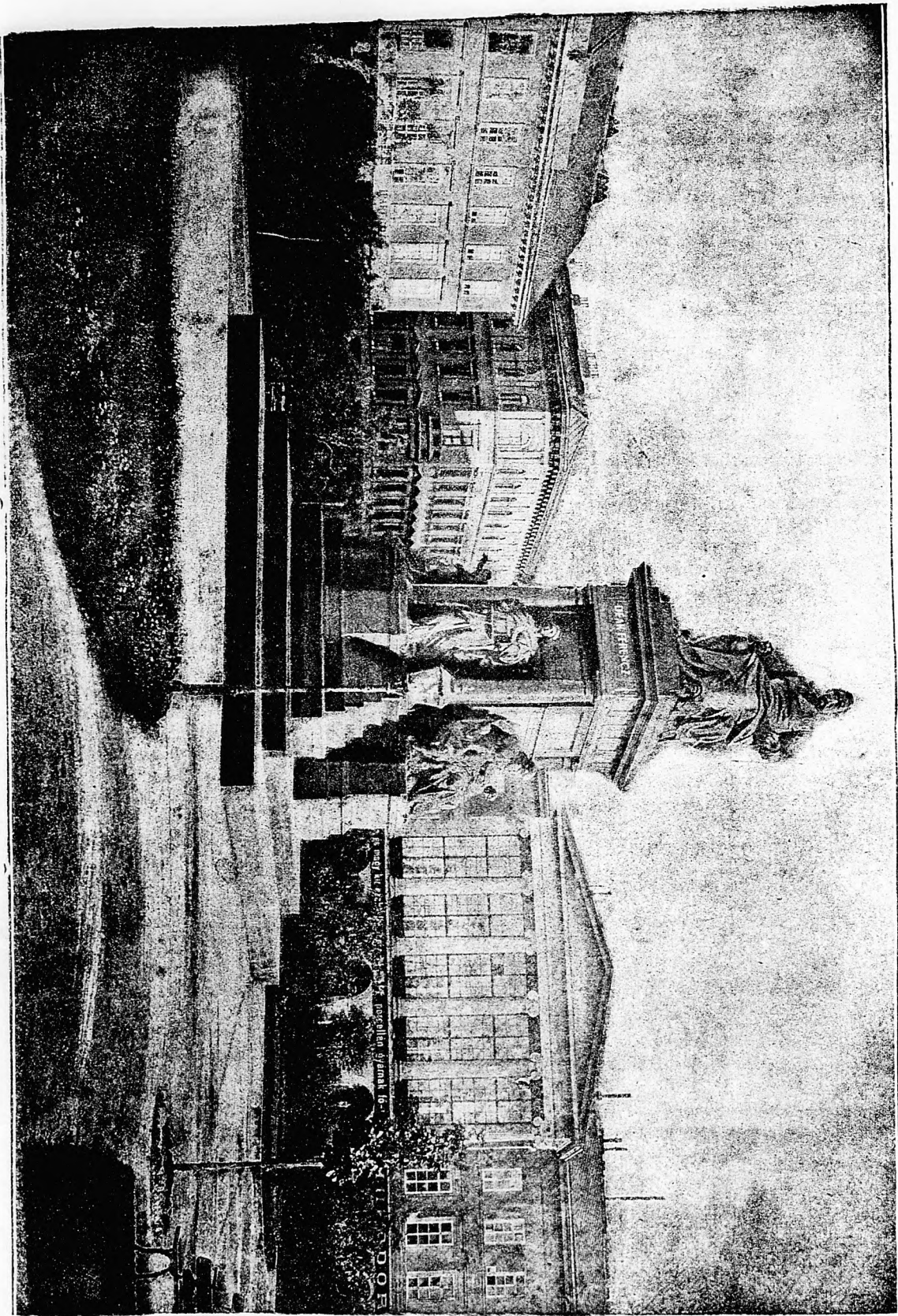

de már jól tudtam, hogy mi a pro-tekezió.

Nem sokat törtem a fejem a pályaválasztáson. Tanár leszek. Mire tanulmányaim befejezem, akkorra már bizonyára államtitkár lesz a tanácsos ur, ha ugyan a miniszteri bársonyszékbe nem ültetik. Csakugy duskálok a legfényesebb tanári állásokban, de még tán az egyetemi professzorságig is felviszem.

Fájdalom, a jövőm iránt táplált szép reményeim nemsokára füstbe mentek.

Egy szép napon arra ebredtem fel, hogy reménybeli protektorom, a tanácsos ur, holmi hivatalbeli financiaiális

DEÁK FERENCZ szobra.

sajtkereskedő kegyelméből jutott hozzám.

Olvasni kezdtem. Ép kedvenc olvasmányom, az „apró hirdetések“ rovata volt rajta.

Az „uraságoktól levett férfiruhák“, a „házassági ajánlatok“ és az „egészséges szoptatós dajkák“ között mind üdítő oázis a puszta sivatagban kandikált felém a következő hirdetés:

„Egy helybeli tekintélyes polgári családhoz nevelőül okleveles tanár kerestetik. A magyar és német nyelven kívül megkívánatik a francia, angol és olasz nyelv teljes bírása. Kik hegedűben és zongorában is oktatást bírnak adni és a volapük nyelvet is értik, előnyben részesülnek“.

Rohantam a kiadóhivatalba, hol tudakozódásomra a következő címet kaptam: „Wunder Tóbiás föld-, ház- és háztelkebirtokos és kerületi esküdt; lakik Budán, Kraxellhuber-utza 111. sz. a.“

Kétség és remény közt ingadozó szívvel ballagtam át ős Buda várába. Hosszas keresés után ráakadtam a Wunder ur házára.

Csengetésemre egy töpörödött anyóka nyitott ajtót.

— Nagyságos Wunder Tóbiás urat keresem.

— Mi tetszik?

— Csak legyen szives bejelenteni. Itt a vizitkártyám.

— Még aluszik, de majd felkeltem. Menjen be addig a konyhába melegedni.

Szánakozó tekintet vetve szelős felöltömre, eleszozogott Wunder ur önagságának nagyon mély álma lehetett, mert csak egy jól fertály óra mulva tért vissza a tisztos matróna.

— Tessék bemenni.

Szorongó szívvel léptem be.

Félénken jártattam körül tekintetemet. Sűrű füstfellegek gomolyogtak körülöttem. Nem láttam senkit. Végre az egyik szögletben megpillantottam egy nyugágyat és azon egy mozdulatlan tömeget, mely tűzokádóként fújta magából a füstöt.

Egyszerre megmozdult, és kínos nyögések közt nagynehezen feltápaszkodva elém állott.

Mintán jól tele fújta arczomat füsttel és egy párszor végig jártatta apró, szürke szeméit czingár természetesen, összehuzta vastag szemöldökeit és kétkedő hangon megszólalt:

— Aztán maga van egy tanár, hé?

— Szolgálatára, nagyságos uram. Okleveles középiskolai tanár.

— Aztán maga tudna tanítani annyi mindenféle, hé?

— Igenis. A gymnasium és reáliskola összes tantárgyain kívül oktatást adhatok a francia, angol, olasz, arab, török, perzsa és volapük nyelvekben. Azonkívül a zenében is meglehetősen jártas-

lyeit, úgy látszott, sikerült némileg eloszlatnom, mert egyet szippantva burnótszelencéjéből meglehetősen veregette meg csontos vállaimat husos tenyerével és nyájasan válaszolt:

sággal bírok. Játsszom hegedűn, zongorán és czimbalmon és a fuvóhangszerek közül a klarinéton és fuvolán. Sőt dudálni is tudok.

Wunder ur képességeim iránti kéte-

— No jó. Maga van egy tudományos ember. Csodállok, hogy még nem lett nagyon híres. (Magam is!) No de nem baj, még viheti sokra. Én sem nem voltam mindig háziúr. Hát megpróbál-

juk. Nekem van két gyermek, egy fiú és egy leány. Nagyon okosok a kölykök, de rosszak, mint ördög. Ezeket fog magam tanítani. Nehéz dolog lesz magának, de ha jól megcsinálja, nem fog megbánni, mert én tudok méltányolni az érdem.

Biztosítottam, hogy teljes erőmből fogok törekedni, hogy megelégedését kiérdemelhessem.

A feltételek iránt hamarosan meg egyeztünk. Teljes ellátás és havonként három forint.

Ki volt boldogabb nálam. Én egy háziúri familia nevelője! Oh sors, mily fényesen tetted jóvá mindazt a temérdek szenvedést, melylyel jónak láttad megkísérteni életemet!

Másnap elhagyltam új állásomat.

Wunder ur, új gazdám, özvegy ember volt. Valamikor a nemes hentesiparnak volt hivatalos üzveje, de valamelyik távoli rokonától szép vagyont örökölt, felhagyott a mesterségével és felesapott ház- és földbirtokosnak.

Korán elhunyt neje két nevetlen gyermeket hagyott rá, egy leányt és egy fiút. Wunder ur azonban nagy gazdaságával levén elfoglalva, nem ért rá a gyermekei nevelésével bítelődni. Mostohát nem akart a házhoz hozni. Ne tessék azonban himni, hogy az árvák iránti kiméletből; oh nem. Nem is a megboldogult hitvestárs emléke iránti tiszteletből, hanem azon egyszerű okból, mert az első nejevel való rövid együtt-lét alatt szomorú tapasztalatokat szerzett a házaselet örömeiről.

De hogy a gyermekek mégse marad-maradjanak anyai felügyelet nélkül, magához vette hajdon huját, Klára kisasszonyt.

Fájdalom, Wunder ur rosszul spekulált, mert rövid idő alatt azon meggyőződésre jutott, hogy két feleség és három anyós körében talán még boldogabban tölthette volna élete hátralevő napjait.

Klára kisasszony ugyanis nem csak a gyermekek neveltetése tekintetében vindikált magának teljhatalmat, hanem csakhamar magához ragadta az egész gazdaság kormányzásának gyeplőit is, úgy hogy Wunder ur ömagsága másodszeri nősülés nélkül is megkapta azt, a mitől annyira rettegett: valósággal papueskormány alá jutott.

Klára kisasszony egyébiránt zsarnoki hajlamai mellett szörnyű puitán jellemű teremtés volt. Az erősebb nem iránt nem viseltetett ugyan valami rettenetes ellenszenvvel, de azért, dacára annak, hogy már vagy négy évtized vonult el (még pedig tagadhatatlanul nem minden nyom nélkül) fölötté, mégsem akart a férjhezmenésre gondolni.

Pedig bizonyára akadt volna akárhány derék ifju, ki készörömet feláldozta volna függetlenségét, nem ugyan a tiszteletreméltó hölgy bájaiért, hanem

azért a néhány száz holdnyi birtokocskáért, a mi a telekkönyvben a kisasszony nevére volt írva.

De Klára kisasszony örök hajdon-ságot fogadott.

Az a férfi, kit képes lett volna boldogítani, nincs többé az élők között...

Azt mondta, hogy a boszniai okkupáció alkalmával a csatatéren lelte halálát, bár én hajlandóbb lettem volna himni, hogy — Königrätznél.

Eleinte tartózkodó magatartást tanúsított nevelői működésem iránt.

Az igaz, hogy nem is volt irigylendő a helyzetem. Wunder ur egy cseppet sem féltőzött, midőn drága magzatait az ördöghöz kegyeskedett hasonlítani.

A kisebbik, Lajos, még csak kilenc esztendő volt. Mindjárt székfoglaló előadásom alkalmával avval kezdte, hogy feugrott az asztal tetejére és végig öntötte tintával egyetlen valamire való nadrágomat.

Nővére, Lujza, két évvel idősebb volt ugyan, de sajnos, annyival pajkosabb is.

Hanem abban az egyben megegyezett a két testvér, hogy szörnyű rút volt mindakettő.

Mintha most is látnám azt a két rút haju, pupos hátú kis szörnyeteket, a mint szédületes gyorsasággal keríngöznek a szük udvaron a kintorna nyikorgó hangjai mellett, sorra kapkodva a ház vihogó, apró nebulóit.

És, csodák csodája, ezekkel a rakoncátlan, vásott teremtésekkel rövid néhány hó alatt bámulatos eredményt sikerült elérnem.

Klára kisasszony sietett is elismerésének a leghizelgobb szavakban kifejezést adni és fülem hallatára oda nyilatkozott Wunder ur előtt, hogy ily jeles nevelő, mint én, megbecsülhetetlen kincs.

Napról-napra emelkedtem a Wunder-család becsülésében.

Boldog voltam. Pedig nagyobb boldogságot tartogatott számomra a sors.

Közelt Wunder ur születésnapja, melyet ő minden évben fényesen szokott megülni.

Az ünnepélyes nap estéjén a rokonok és ismerősök nagy száma ülte körül a Wunder-ház vendégszerető asztalát.

Vidám poharazás közben egymást érték a talpraesett felköszöntők. Wunder ur gömbölyű ábrázata csakugy sugárzott az örömtől.

Hát még mikor előállottak növénydekeim és ékes rigmusokban a jókívánatok egész özönét szórták drága édes atyjuk fejére.

Wunder ur büszkeségtől dagadó kebelével szoritotta magához csemetéit.

Eragadtatása tetőpontra hágott, midőn az ünnepély bekoronázásául én gyújtottam rá egy demosztheneszi szónoklatra. Oly elragadó ékesszólással adtam kifejezést az ünnepelt iránti

érzelmeimnek, hogy egy szem sem maradt szárazon a díszes vendégkoszoruban, Wunder ur pedig szinte úszott könyveiben.

A vendégek távoztával Wunder ur nyájas mosolylyal magához intett, és felkért, hogy kövessem szobájába.

Itt ünnepélyes arcczal és a meghaltottságától remegő hangon így szólott hozzám:

— Kedves barátom! Maga van egy nagyon derék ember. Maga van egy becsületes, jóra való fiú. Én magát annyira megszerettem, hogy nem tudnék magától elválni. Látja, én vagyok egy vén ember, ki maholnap meghal, aztán itt hagy két nevetlen gyermek. De én nyugodtan meghalom, ha tudok, hogy jó kezekre vannak bízva. A leányom már innen-onnan nagy lesz. Azt tudom, hogy nem találék neki jobb férj, mint maga. Ha megérünk és Isten is akarja, legyen a maga feleség és tegyen őt boldoggá.

Majd kövé meredtem e nyilatkozatra. Meglepetésemben elhalt ajkamon a szó. Némán ragadtam meg reménybeli apósom mindkét kezét és elhalmoztam forró csókjaimmal.

A nagy örömtől mintegy elkábultva tántorogtam szobámba.

Azt hittem, csak álom az egész. Én a gazdag Wunder Tóbiás veje!

Van-e a világon oly ifju, kinek szive hangosabban ne dobogna e gondolatra. Jövendőbelim, az igaz, egy fokkal sem szebb az ördögnél, de, a mi fő gazdag, borzasztó gazdag. Szörnyű nagy ur lesz belőlem, valóságos budapesti többszörös háziúr.

Örömittas kebellem tértem nyugalomra.

Gyönyörű álomom volt ez éjjel.

Menyegzőmet ültük. Díszes vendégsereg töltötte meg fényesen kivilágított termeinket. Délszaki növényekkel övezett bíboros trónuson ültem én, a boldog völegény, oldalomon a menyasszonyok legbájosbika, az én drága Lujzám. Hőféhér selyemruha tapadt karsu termetére és myrtus-koszoru díszlet arany szőke fürtjein. A vendégek egymásután lépnek trónunk elé és hódolatteljesen fejezik ki szerencsekívánataikat. Majd megjelenik a ház lakóinak küldöttsége, élén a ház ékesen szóló mesterével, ki megható szavakban tolmácsolja a lakók érzelmeit. A háttérben hitelezőim derék falanxa dicsőhimnuszokat zeng Fortunának... Megszólal a zene. Tánctra perdülnek a párok. Az ifjak jókedve átragad az öregekre is. Még Wunder papa is neki rugaskodik és Klára kisasszonnyal oly buzzgón aprózza a verbunkost, csak ugy reng belé a pádimentum...

Fölébredtem.

Hideg borzongás futott végig tagjaimon, midőn álomra gondoltam.

Nem vagyok ugyan babonás, de tudja isten, valahányszor valami jót álmod-

tam, mindig az ellenkezője teljese-
dett be.

Sejtelnem ezuttal sem esalt.

Midőn reggel távozni akartam, Zsu-
zsó, a veterán cseléd, a szokásos „jó
reggel“ helyett gúnyos vigyorgással
köszöntött; Klára kisasszony pedig, ki
ép akkor akart kijönni a szemközi
ajtón, úgy visszakapta a fejét, mintha
kisértetett látott volna. A szobaleány,
ki a folyosón szőnyeget porolt, ket-
tőzött szorgalommal rázta szemembe a
port. A házmester, ki máskor földig
sütyesztett kalappal köszöntött, alig
hogy a lépcsőn megpillantott, rögtön
besomfordalt az odújába.

Semmi kétség, itt történt valami.

A kíváncsiságtól gyötörve tértem
vissza délben.

Avval fogadtak, hogy a nagyságos
ur gyengélkedvén, ma szobámban fogok
ebédelni.

Kezdtém valami borzasztót sejtteni.

Nem sokáig maradtam ily szörnyű
bizonytalanságban.

Ebéd után egy levelet hozott be a
szobaleány.

Mohó idegességgel téptem fel és
elképedve olvastam a következőket:

„Tisztelt uram! A mellékelt levelet
a szerencsés véletlen juttatta kezeim-
hez. A tegnap esti ünnepély alkalmá-
val eshetett ki zsebéből. Valóban ki-
mondhatatlan halával tartozom a gond-
viselésnek, melynek kegyelme egy nagy
szerencsétlenségtől mentette meg csalá-
dunkat. Nem érzem magam feljogosítva
arra, hogy önt szemrehányásokkal illes-
sem; de remélem, hogy ezek után be-
fogja látni, hogy köztünk örökre vége
mindennek és mihamarabb szíves lesz
bennünket becses jelenlététől megfosz-
tani.

Wunder Klára.

Reszkető kézzel kaptam föl a mel-
lékelt levelet.

Olyan ismerősnek tűnt fel az írás.

„Édes Kontósi ur! Nem tudom mire
vélni hosszas hallgatását. Vagy tán
jelenlegi nagyúri módjában egészen
megfeledkezik a közelmúlt szép emlé-
keiről? Ez nem szép öntől, édes Kon-
tósi ur! Hát megérdemeltem ezt én,
ki mindig oly előzékeny, oly jószívű
voltam önhöz?! Igazán haragudnám,
ha nem tudnám, hogy csak a szokatlan
jólét tántoritotta meg; de ismerve ara-
nyos jó szívet, bizton hiszem, hogy
mihamarabb teljesíteni fogja annyiszor
ismételt ígéretét, sőt látogatásával is
szerencsétlenti szerény hajlékomat, mely-
ben oly hosszú ideig oly sok boldog
órát töltött. Üdvözlő önt

Kardos Betti.

Nem tudtam sirjak-e vagy kaczagjak
ádáz sorsom e kegyetlen tréfája fölött.

... A volt szállásadónóm és tanít-
ványom, a művelt fodrásznő levele volt,
kinek hátralékos lakbér és járuléka
fejében 3 frt 27 krral maradtam adósa
és ki ily szeretetreméltó módon figyel-

meztetett „annyiszor ismételt ígéretem“
teljesítésére.

Hasztalan volt mindennemű felvilá-
gosítás.

Pusztulnom kellett.

A háziuraságnak pedig fucs lett —
talán örökre.

Sajnálhatják is örökké azok a szána-
lomra méltó teremtesek, a ki majdan
lakóim leendettek!

Mert igazán minta-háziur lett volna
belőlem.

... Évenként csak háromszor
„stájgeroltam“ volna nekik.

Kemény Gyula.

Deák Ferencz szobra.

(Képpel.)

A Széchenyi szoborral szemben van Deák
Ferencznek, a haza bölcsének ülő szobra,
közel a lánczidhoz. 1887. őszén hullott le a
lepel Huszárad Adolf, az oly korán elhunyt
szobrász e művéről.

Nemzeti adakozás emelte a szobrot a haza
bölcsének, kinek érdemei évvilágtelenebbek
az ércznel s emléke élni fog, valameddig lesz
egy magyar a földön.

Ha...

Ha madárrá válnék:
Ablakodra szállnék
Ott danolnék szépet
Szerелеmről néked.

Ha harmattá válnék:
Szép szemedre szállnék,
Ott lebegnék lágyan
Élilláid árnyában.

Ha lepkévé válnék:
Virágidra szállnék,
Ott ringanám lengén
Azok hűmes kelyhén.

Ha bánattá válnék:
Messze, messze szállnék,
Messze, világ végre,
Hogy bú sohse érne...

Róna Béla.

Ne sirjatok!

Ne sirjatok! Nem állhatom
E gyáva, rút siránkozást!
Kaczagni kell a bánaton.
Köszöntsetek rá áldomást!
Nem tudjátok, mi üdv, mi kéj,
Nevetni kiút és bánatot, —
Ha zúgva szív viharja kél,
Közé kaczagni egy nagyot!...

Haha.

Ne sirjatok! Könyekkel el!
Hagyjátok jobb napokra majd!
Gyöngyharmat, ah, öröme kell;
A büra-bajra gúnykaczagj!
A sors volt ebbe' mesterem:
Kaczagni . . . azt, már jól tudok,
A könyvet . . . még nem ismerem,
S ki tudja, rá mikor jutok!...

Haha.

Vojtkó Pál.

LENA.

(VITTORIO BERZEZIO REGÉNYE).

Olaszból fordította: V. SZŐCS GÉZA.

(Folytatás.)

Nem igen szoktak a mai világban
visszautasítani olyan kéréket, a kik-
nek harmincezer lira évi jövedelmük
van, még ha az ördögnél is rútabb,
vén emberek. Ettől ne tarts fiam sem-
mit.

S valóban Guglietti bácsi éppen nem
érezte sértve magát, a mikor az Alberto
nagybátyja fölkereste őt, hogy ez ügy-
ben beszéljen vele, — annál is inkább,
mert az anyagi viszonyai egy idő óta
rendkívül ziláltak kezdettek lenni. Egy
nap este mondá a bácsi Albertonak:
— Légy vidám, öcsém! — Azt hiszem,
nem telik bele egy hét sem, s mi be-
fogunk a Guglietti házba jutni.

A Lena apja pedig leányának arczoc-
káját gyöngéden megsimogatva, imígyen
szólt a leánykához:

— Kedvesem, valami nevezetes dolog
történt, a mi első sorban tégedet érde-
kel. Azonban most még nem akarok
előtted feltárni mindent, s a nevezetes
ujdonságot később mondok el.

Az anyja pedig sugdosva folytatta:

— Egy nagyon gazdag fiatal ember
kérté meg a kezdet. Alberto Peligni
a neve.

Alberto? A fiatal embernek, a kire
folyton gondolt, nem tudta a nevét, de
nem hitte, hogy ez ő legyen. Egészen
azért nem valami nagy örömmel hal-
lotta a nevezetes hírt; mit neki gazdag
fiatal ember; mikor ő csak reá gondol
mindig...

Ezt felelte anyjának.

— Ugy-e mama, nem fogtok kény-
szeríteni, ha majd nem akarok hozzá
menné?

— Semmi esetre sem. Te mindig
szabadon fogsz rendelkezhetni önma-
gad fölött.

Ugy volt, hogy pár nap múlva bemu-
tatják egymásnak a fiatalokat.

X.

Szereimes leánykák bizalmaskodásai.

Néhány nap telt el azon óra óta, a
melyben Lenát Elvira szerelmi titkába
beavatta; — a midőn egyszer ez utóbbi
me látogatta kis barátinójét, hogy érte-
sítse őt a következő nevezetes dolog-
ról:

„El van határozva, hogy őt (Elvirát)
férjhez adják Federico de Borgolieto
grófhhoz“, ahhoz a fiatal emberhez, a
kit — szeretett.

A Guglietti család öröme nagy volt.
— Egy gróf — mormolta a fogai kö-
zött a Lena apja — bizony ilyent kap-
hatott volna a leányom is stb.! Mert
mi — türes tagadás, Alberto urfi csak
olyan polgári származásu ember, mint
magam la. Ha anyagi viszonyaim meg-
engednék, hogy megvárjunk egy kissé...

A két leányka — szokás szerint — félre vonult, hogy kitarja egymás előtt a szíve titkát. Mindig száz meg ezer közlendőjük volt egymással — hát még most! El lehet képzelni!

— Tehát te boldog, nagyon boldog vagy? kérdezé Lena, megfogtam úri barátnőjének kezét, s derült tekintettel nézve annak szemei közé.

— A lehető legboldogabb! Ha tudnád, mennyire szeret Federico, — ha látnád, milyen szép, nemes és finom ő. Látnod kell őt, és bizonyára azt mondd majd, hogy valóban jól teszem, ha őt szeretem. Tegnap mondta nekem — este — ezt az édes szót, a mely az ő ajkairól, lelkennek legmélyebb rejtekébe hatott. Ezt mondta nekem, sok édes-bájos dolog közt az este:

— Gyermekkoromban gyakran varázsoltam magam elé egy képet, egy angyalnak a képét, a kit én szeretni fogok, — ha majd megnövök. És hiszi-e, — édes, hogy ez a kép egészen maga volt, testestől, lelkestől? Ilyennek képzeltem az én egyetlen angyalomat, drága kis jegyesemet, mielőtt még magát ismertem volna“ . . .

És én, Lena, ugyanezt feleltem neki. Én sem tudnék — érzem — mást szeretni, mint őt. Mikor szüleink nincsenek velünk s így s z a b a d a b b a n beszélhetünk, meg is mondom ezt neki, meg bizony.

— A bájos leányka ártatlan kacérsággal nézett itt barátnőjére, folytatván:

— Nehogy azt hidd, hogy ezt a sok ismétlést megunjuk! Amit mi egymásnak mondunk, az mind olyan érdekes, bárha százszor is hallottuk, mintha a legfrissebb újdonság volna. Látnod: ezt a gyűrűt ő adta. Ugy-e gyönyörű? De hát még amit mondott, mikor adta:

— Kedves Elvirakisasszony, ez a gyűrű az édes anyámé volt, egy szent asszonyé, a kit mindenki tisztelt. Én ezt az ön ujjaira húzom, mert ön éppen olyan jó és nemes, mint az én anyám volt — s azzal megfogta kezemet, az ujjamra húzta.

— Milyen zavarban voltam én édes Istenem! Hogy is tudtam volna ezekre a szép szavakra valamit válaszolni! Ó, amint hiszem — kiolvasta a feleletet tekintetemből, elpirulásomból, zavaromból. Erőteljesen, de azért mégis gyöngéden szoritotta meg kezemet, s aztán ajkaihoz emelve, forró-forró csókot nyomott reá. Én vissza akartam húzni kezemet, de ő olyan kérő tekintettel nézett reám, hogy nem tettem, hanem — ott hagytam.

Federico kétszer is eljön hozzánk naponta, és az estét mindig velünk tölti. — Elképzeld, hogy milyen hosszan, unalmasan telnek el azok az órák, a mikor ő nincs nálunk . . . mikor mellém ül, olyan jól érzem magamat! Ezer dologról beszélgetünk: s neked még sem tudnék fölemlíteni egyet sem — de igen! Kérdezte, hogy sze-

reték-e utazni, mert ő egy nagy utazást szándékszik tenni — erre én azt feleltem, hogy mindent szeretek, a mit ő szeret — a mint hogy igaz is — de nem szeretnék sokáig távol lenni a mamától. Erre ő azt mondta, hogy megkérte már előre a mamát: jöjjön ő is velünk, — és a mama meg is ígérte.

Elhatároztuk, hogy milyen lesz a mi életünk, — ime: télen és kora tavasszal Turinban járunk a királyi színházba, bálókba, mindenféle multságba; kis társaságokba nem, mert ő — Federico — gyűlöli ezeket. Adunk minden héten egy estélyt: lesz jó zene is mindannyiszor. Federiconak van Borgolietóban egy kastélya, — egy igazi kastély, a hűbéres időkbeli való, bástyákkal, tornyokkal és gyönyörű szép parkkal. Itt is eltöltvén egy néhány hetet, benne leszünk a nyárban, a minek heve elől a hegyek közé fogunk menekülni. Ő nekem olyan elragadtatással beszél Svájcáról, hogy elhatároztuk — odamenni nyárra. Összel aztán utazni fogunk. Be akarjuk utazni egész Európát — Lena, én olyan boldog vagyok, és hiszem, hogy neked is mentől hamarabb lesz részed ilyen édes boldogságban. . . .

Lena bár nagyon szerette barátnőjét s örült is az ő boldogságának, mégis érzett valami olyant lelke mélyében, a mi nem nagyon állt távol az — irigységtől. Kétkelkedett.

Vajjon az a fiatal ember, a ki kezét megkérte, ugyanaz-e, a ki őt oly régóta szereti? S ha igen, mért nem közeledett eddig feléje?

Mindig és mindig az ő kedves ismeretlenére gondolt, és ezért nem volt képes igaz lélekkel osztolni barátnőjének örömeiben.

(Folyt. köv.)

Gyermekek.

Mikor egy-egy gyermekszembe nézek
El-fog egy meleg, édes érzet,
Tiszta ténye mintha az ég lenne,
A boldogság ott lakozik benne.

Mikor egy-egy gyermekarcot látok
Körül zsongnak édes-kedves álmok,
Álmomban is azt sejttem, mint ébren:
Ilyenek az angyalok az égben!

Szemem ha kis gyermeket látok
Elköltözik szívemből a bánat.
Meg-megújul benne a sok emlék
Mintha most is vig fücska lennék!

Lévay Mihály.

Virágaim.

Virágokkal tele van a fészkeim,
Istenem de jó nekem így élnem!
Fejemet ha pihenőre hajtom
Illatozó virágokkal alszom.

S kora reggel itt válnak már ébren,
Mosolyukat, illatukat érzem;
A nap súlya le nem nyomja lelkeim
Virágim közt pihenőre lettem.

Kis virágok lakjatok csak nálam
Boldogság lesz akkor itt a házban,
Eldegélünk elvonulva csendben
S dalolni is lesz talán még kedvem!

Lévay Mihály.

Várakozás.

— Hugo Victor.

A pagonyból fuss evetke,
Fuss a fára mely felette
Teríti szét sátorát;
Nádasfödél hű lakója,
Szállj, oh szállj csak hosszú golya
Mig eléred a mogorva
Várnak mohúlta falát!

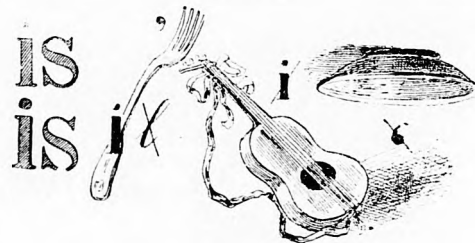
Hegyszakadék-csöndes óre
Vén sas, szállja bérczetetőre,
Mit örökké hőllep-el;
Kis pacsirta, ki szerényen
Ringó kalász hús tövében
Élsz kis magzatod körében
Szállj, oh szállj a légbre fel!

S most a fáról, a várfalról,
Kék magasból, bérczoromról
Nézetek szét hirtelen!
Láttok-e a patak mellett
Lovat, mely gyorsan közelget?
Kócsagot, mit szellő lenget?
Látjátok-e kedvesem?

Hódsághi T. Károly.

Képtalány.

Koczká-Számrejtvény.

Neufeld Márton-tól.

20	20	20	20	20
60	60	60	60	60
12	12	12	12	12
43	43	43	43	43
59	59	59	59	59

E koczkában elhelyezett számok akként helyezendők el, hogy felülről lefelé és balról jobbra olvasva, mindig 194-et adjanak.

A múlt számban közölt talányok megfejtése:
A képtalányé: Karácsonyfa.
A háromszög rejtvényé: Kalap - Arad - Lap - Ad-P.